

«Қазақстан тарихы» пәнін қазақ тілінде (Т2) оқытудың артықшылықтары мен кемшіліктері

Автор: Шегенова Зухра
ДББҰ “Назарбаев Зияткерлік мектептері”,
«Білім беру бағдарламалары орталығы»
филиалы

Назарбаев Зияткерлік мектептеріндегі үштілді білі беру саясаты

Назарбаев Зияткерлік мектептерінде үштілді білім беру саясаты бойынша «Қазақстан тарихы» пәні оқыту тіліне қарамастан **қазақ** тілінде (Т2) оқытылады

Зерттеу сұрағы

«Қазақстан тарихы» пәнін екінші тілде оқу барысында оқушылар пән мазмұнын қаншалықты игереді?

Әдіс-тәсілдер/Әдіснама

<ul style="list-style-type: none">• Сабақтарға қатысу	10 сабақ
<ul style="list-style-type: none">• Оқушылар мен мұғалімдердің сауалнамасы	Сауалнама 1 - 2437 оқушы Сауалнама 1 (Қаңтар) - 53 мұғалім Сауалнама 2 (Сәуір) – 29 мұғалім
<ul style="list-style-type: none">• Оқушылардың суммативті жұмыстары	16 жұмыс
<ul style="list-style-type: none">• Оқушылар және мұғалімдермен сұхбаттар	24 оқушы мен 14 мұғалім

Сабақтарға қатысудың нәтижелері

- + Оқушылардың көбінде пән мазмұнын екінші тілде оқуға **ынталары** бар
 - + Ұлты қазақ емес оқушылар мемлекеттік тілді оқудың **қажеттілігін түсінуде**
-
- Оқушылардың екінші тілді меңгеру деңгейі оқытылатын мамзұнға **әрдайым сәйкес келе бермейді**
 - **Тілдік қолдаушылық** жетіспейді
 - Мұғалімдер тарихты екінші тілде оқыту барысында **педагогикалық әдіс-тәсілдерді қолдануда қиналады**

Оқушылармен сұхбаттасудың нәтижелері

- + 10 оқушы тарихты екінші тілде оқу (қазақ) оларға мемлекеттік тілді **тиімдірек** оқуға мүмкіндік береді деп айтты
 - + 4 оқушы Қазақстан тарихын қазақ тілінде оқу өз елінің тарихын **терең ұғынуға** мүмкіндік беретіндігі туралы пікір білдірді
-
- Тарих сабақтарында оқушылардың көбісі **жазылым, оқылым және айтылым дағдылары бойынша** қиындық көреді
 - Мәтіндерді **түсіну** деңгейі **өте төмен**
 - Оқушылар тарихты зерделеуге **қызықпайды**, өйткені олар оның көптеген мәселелерін **түсінбейді**

Мұғалімдермен сұхбаттасудың нәтижелері

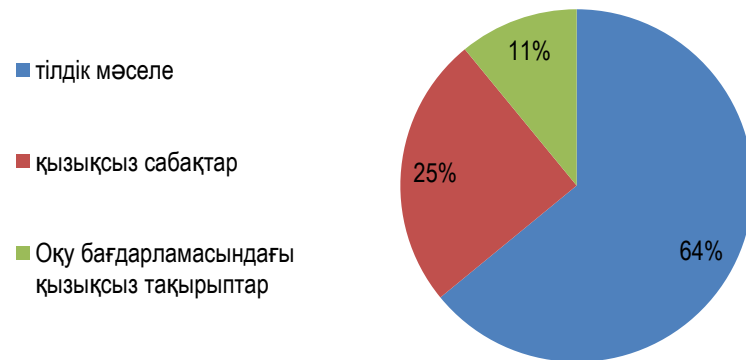
- + 9 мұғалім Қазақстан тарихын екінші тілде оқыту оқушылардың **тілдік дағдыларын дамытуға жәрдемдеседі** деп сенеді
 - + Қазақстан тарихын екінші тілде оқу барысында пайда болған қиындықтарға қарамастан оқушылардың пәнді зерделеуге **ынталары** бар
-
- **Сабаққа дайындалудағы** пайда болатын қиындықтар
 - Оқушылардың барлығы дерлік тарихты екінші тілде оқуға **қызығады** деп айтуға болмайды
 - Оқушылардың барлығының **суммативті жұмысты тапсыруға** қабілеттері жетіспейді

Оқушылар сауалнамасы нәтижелерінің анализі (Қаңтар, 2016)

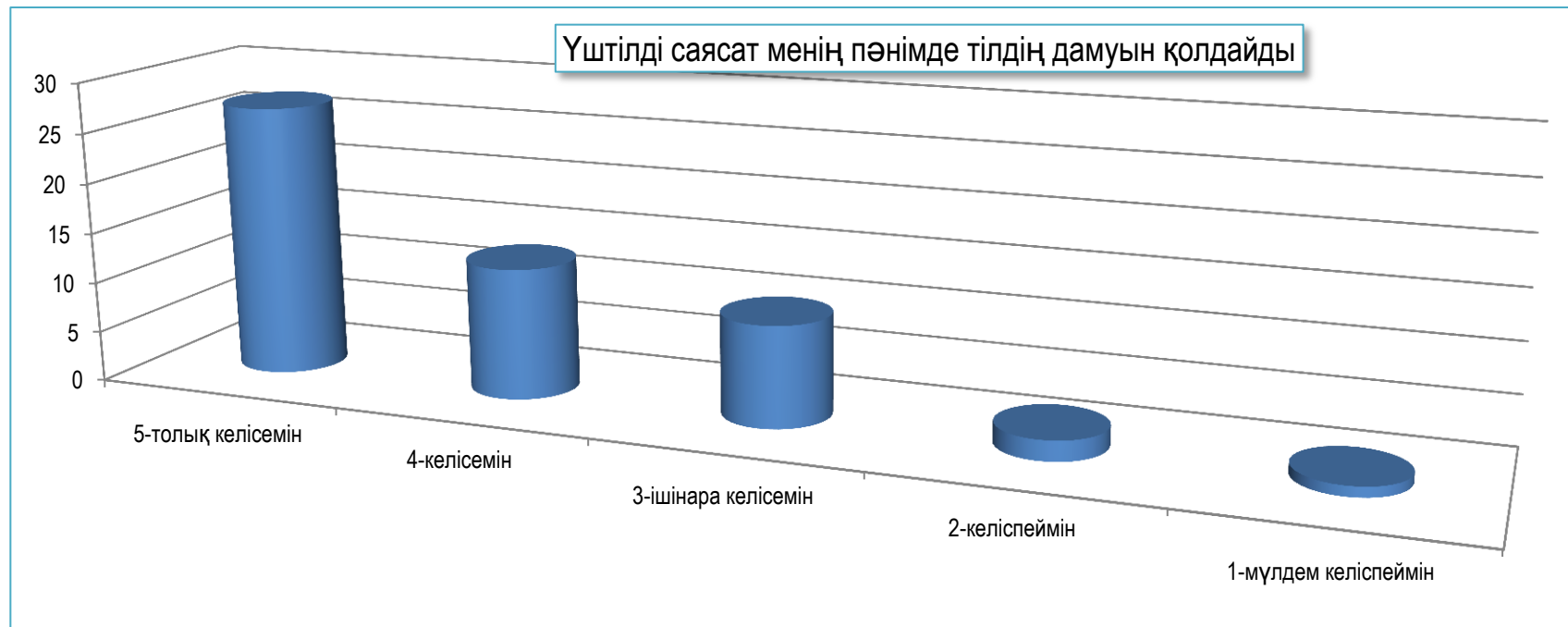
Оқу үдерісі барысында келесі
қиындықтар орын алды:

2437 оқушының ішінен 264 оқушы
Қазақстан тарихын ең қызықсыз пән деп
анықтады

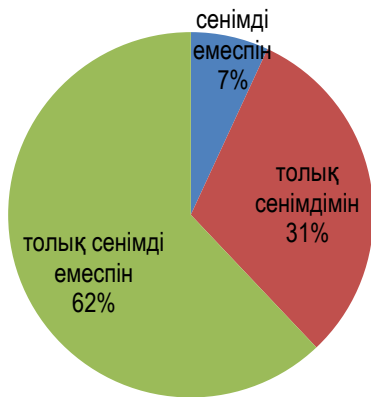

Мұғалімдер сауалнамасы нәтижелерінің анализі(Қаңтар, 2016)

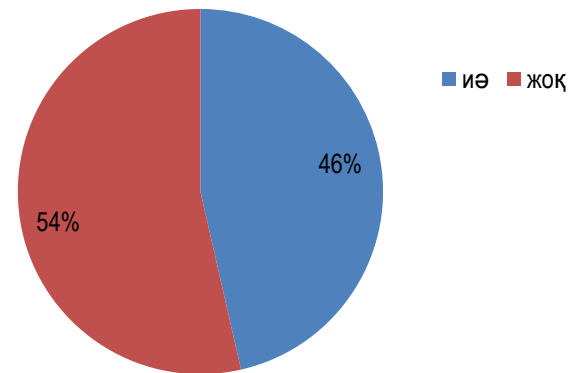

Мұғалімдер сауалнамасы нәтижелерінің анализі (Сәуір, 2016)

CLIL әдіс-тәсілін жетік меңгергеніне Сіз сенімдісіз бе

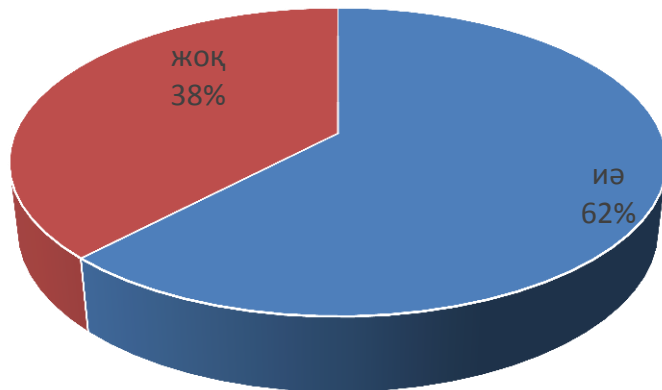

CLIL әдіс-тәсілін жүзеге асыру барысында қандай да бір қиыншылықтар пайда болды ма

Мұғалімдер сауалнамасы нәтижелерінің анализі (Сәуір, 2016)

Қазақстан тарихын қазақ тілінде оқу барысында оқушылар пәндік мазмұнды толықтай игереді деп санайсыз ба

■ иә ■ жоқ

Оқушылардың суммативті жұмыстарының нәтижелері

- Негізгі назар оқушылардың мәтіндерді **түсіну, түрлендіру** мен **ұғынуға** аударылды
- 16 оқушының ішінде **6 оқушы** өзінің жақсы пәндік мазмұнын білетінін, жазылым және оқылым дағдыларының жетік дамығандығын көрсете білді
- + Оқушылар тілдік дағдыларға қатысты қиындықтарға тап болса да, өз ойлары мен пікірлерін қазақ тілінде жеткізуге **тырысты**

Оқушылардың суммативті жұмыстарының нәтижелері

Қалған 10 оқушы келесі қателерді жасады:

- Эссе құрылымы әрдайым сақтала бермейді
- Оқушылар нақты тарихи фактілерді жүйелі түрде келтірмейді
- Тарихи оқиғалардың себеп пен салдарларын анық көрсете алмайды
- Сөздік қорлары аз

Зерттеу нәтижелері

- + Туындаған мәселелерге қарамастан мұғалімдер мен оқушылар «Қазақстан тарихы» пәнін екінші тілде оқытылу қажеттілігін **түсінеді** және **құптайды**
- Тек біраз оқушылардың екінші тілді меңгеру деңгейі талапқа сәйкес (**CEFR, B1 деңгейі**).
- Қазақстан тарихын екінші тілде оқыту олардың **пәнге деген қызығушылығына** тура әсерін тигізеді
- Қазақстан тарихын қазақ тілінде оқу **пән мамзұнын жеткілікті** түрде **меңгеруге мүмкіндік бермейді**
- Мұғалім тарапынан сабақ барысында оқушыға берілетін **тілдік қолдаушылық жетіспейді**
- Мұғалімдер **CLIL** (пән мазмұны мен тілді кіріктіріп оқыту) әдіс-тәсілін **жүйелі** түрде **қолданбайды**

Ұсыныстар

- **CLIL әдіс-тәсілі** бойынша мұғалімдерге арналған **термингерді жалғастыру**
- Назарбаев Зияткерлік мектептер мұғалімдерінің арасында ең жақсы деген **тәжірибемен алмасу**
- **Бағалау** талаптарын **қайта қарау**
- Қазақстан тарихын екінші тілде **оқытуды** 7 сыныптың **2-3 тоқсанынан** бастау
- 7 сыныпта **бөлімдер** санын **қысқарту**. Ал 8-9 сыныптарда бөлімдер санын ақырындап ұлғайтуға болады.

Алдағы сұрақтар...

- Қазақстан тарихын екінші тілде оқытуда пән мұғалімдері пәнге сай мамзұнның оқушылармен меңгерілгеніне қалай көз жеткізе алады? Оны қалай анықтайды?
- Қалайша мұғалімдер оқушыларға пән мамзұнын ғана емес, оған қоса өз білімдерін көрсете алуға қажетті тілді дамытуға қолдаушылық көрсетеді? Оқушылар қалайша пән мазмұны мен тілдік дағдыларды екеуін бірге алып жүріп, дамыта алады?

Назарларыңызға рахмет!